

COVID -19 Salgını Sürecinde Tıp Fakültelerinde Eğitim

TEPDAD RAPORU 2021

Prof.Dr. İskender SAYEK

Doç.Dr.Ayşe Hilal BATI

Prof.Dr.Zeynep BAYKAN

Prof.Dr.Gamze ÇAN

Aralık 2019'un sonunda Çin'in Wuhan kentinde solunum sistemini tutan ve bulaşıcı olan koronavirüs hakkında Dünya Sağlık Örgütünü (DSÖ) bilgilendirmesinden sonra 11 Mart 2020'de tüm dünyayı etkileyen bu salgın COVID-19 pandemisi olarak ilan edilmiştir. Bu tarih itibariyle tüm ülkelerde yüksek morbidite ve mortalite oranları, salgının yayılmasını engellemeye yönelik önlemleri işlevsiz bırakarak krize uyum sağlamayı gerektirmiştir.

Salgının olumsuz etkileri, hem bireyler hem de toplum düzeyinde pek çok değişim ve uyum sürecini başlatmıştır. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla yayılmaya ve tehdit oluşturmaya devam eden COVID-19 salgını yaşamın her alanında olduğu gibi eğitimi de tüm düzeylerde etkilemiştir. Beklenmedik bu durum özellikle yüz yüze iletişim ve etkileşimde kesintiye yol açmıştır. Sağlık kurumları ve sağlık çalışanları için aktif çalışma yaşamı devam etmiş ve hizmet sunumundaki yoğunluk, koruyucu malzemelerdeki sınırlılık nedeniyle ciddi anlamda risk taşıyan iş yükü artışına neden olmuştur. Bu süreçte enfekte olan sağlık çalışanlarının uzun ve zorlayıcı tedavi süreçleri ya da kaybı, yaşanan olumsuzluğun etkisini daha da artırmıştır. Sağlık kurumları ve özellikle hastanelerde aşırı yüklenme altyapı yetersizliklerini ortaya koymuş, çalışma ortamları güvenlik açısından riskli hale gelmiştir.

Bu durum, tüm düzeylerdeki eğitim kurumlarında devamın da kesintiye uğramasına neden olmuş, eğitimde benimsenen ve düzenli olarak sürdürülmeye çalışılan öğretme, öğrenme ve öğrencilerle iletişim kurma şeklini bütünüyle değiştiren yıkıcı bir etki yaratmıştır. Tıp eğitiminin kuramsal bilgi aktarımı yanında uygulamalı laboratuvar ve klinikte eğitimle bütünleşen yapısı pandeminin ilanı ile verilen zorunlu kapanmada aksamış, ardından her kurum kendi koşulları ve olanakları doğrultusunda olanakları çerçevesinde uzaktan acil öğretim ile eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Bu araştırmanın amacı; COVID-19 salgınının Türkiye'de görülmeye başladığı tarihten itibaren tıp eğitimi üzerinde oluşturduğu etkinin ve değişimin değerlendirilmesidir. Bu amaçla Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD) fakültelerden salgından nasıl etkilendikleri, eğitim etkinliklerinin nasıl yürütüldüğü, karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yolları, kurumların kısa, orta ve uzun erimli planları ve bu süreç için TEPDAD'a önerilerini bir yazı ile istemiştir. Fakültelerin eğitime verilen zorunlu ara sonrası yaşadığı eğitimle ilgili aksaklıklar ve değişim sürecine adaptasyonu sırasında bu ilk döneme ilişkin verdikleri yanıtlarla sınırlı bilgi edinilmiştir. Salgının ilk dönemini birçok sorunla tamamlayan fakülteler eğitim dönemi sonunda 2021 yılına yönelik hazırlık ve planlamalarını yapmaya başlamışlardır.

Bu dönemde fakültelerdeki farklı uygulama ve deneyimlerin belirlenmesine yönelik daha somut veriler elde edilebilmesi için Mayıs 2021'de TEPDAD tarafından tıp fakültelerine süreç hakkında daha detaylı bilgi almayı hedefleyen bir anket linki içeren yazı gönderilmiştir. Temmuz 2021 tarihine kadar 59 fakltenen yanıt alınmış ve bu raporda bu faktelere ait veriler analiz edilmiştir. Anket formu aşağıda listelenen 59 tıp fakültesi tarafından yanıtlanmıştır.

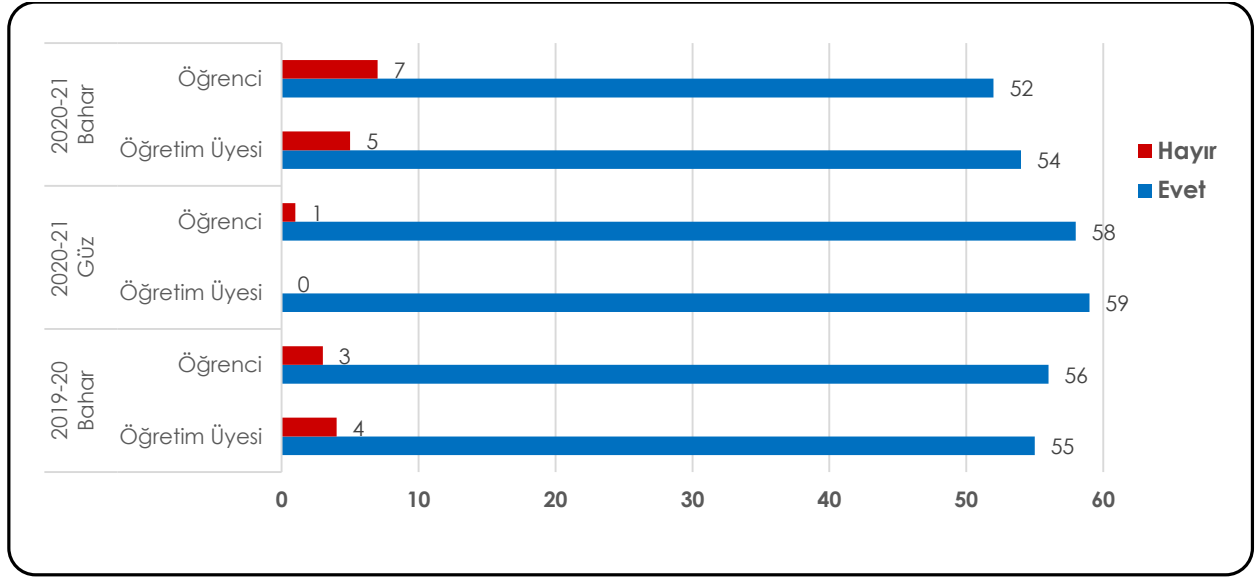
Fakültelerin verileri salgının farklı aşamalarda eğitim üzerindeki etkilerini ve uygulanma şeklini tanımlayacak şekilde raporlanmıştır.

Yüz yüze eğitimin kesintiye uğradığı ya da sınırlı olarak sağlanabildiği salgın sürecinde ğretim yeleri ve öğrencilerin fakültede olmaması, teknolojik altyapı ve donanım olanakları ile teknoloji kullanımına ilişkin beceri farklılıkları eğitimin niteliğini doğrudan etkilemiştir. Teknik sorunların çözümü için çoğunlukla akran desteği alınsa da birçok sorunun önüne geçilememiştir. Yanıt veren fakültelerin çok büyük bir bölümünde salgın sürecinde ğrenci ve ğretim üyelerine evrimii eğitime ilişkin eğitimler verildiği gözlenmiştir.

TEPDAD tarafından iletilen ankete yanıt veren fakülteler:

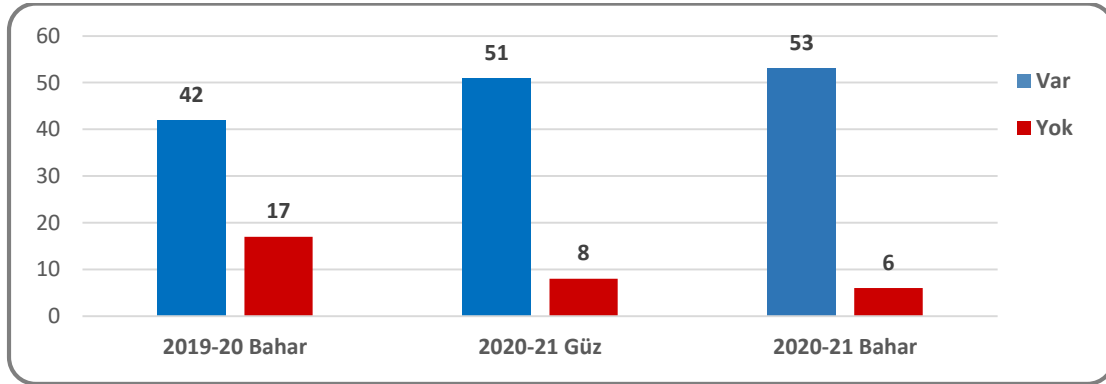
1. Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi Tıp Fakültesi	32. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
2. Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi	33. Bahçeşehir Üniversitesi Tıp Fakültesi
3. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi	34. Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
4. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi	35. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi
5. Bezmialem Vakıf Üniversitesi Tıp Fakültesi	36. Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi
6. Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi	37. Kırıkkale Tıp Fakültesi
7. Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi	38. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi
8. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi	39. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
9. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi	40. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi
10. Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi	41. KTO Karatay Üniversitesi Tıp Fakültesi
11. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi	42. Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi
12. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi	43. Lokman Hekim Üniversitesi Tıp Fakültesi
13. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi	44. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
14. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi	45. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
15. Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi	46. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
16. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi	47. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi
17. Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	48. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi
18. Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi	49. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
19. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi	50. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
20. Haliç Üniversitesi Tıp Fakültesi	51. Sakarya Üniversitesi Tıp Fakültesi
21. Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi	52. Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi
22. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	53. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi
23. İstanbul Aydın Üniversitesi Tıp Fakültesi	54. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
24. İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi	55. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi
25. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	56. TOBB ETÜ Tıp Fakültesi
26. İstinye Üniversitesi Tıp Fakültesi	57. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
27. İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi	58. Yakın Doğu Üniversitesi, Tıp Fakültesi
28. İzmir Demokrasi Üniversitesi Tıp Fakültesi	59. Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi
29. İzmir Ekonomi Üniversitesi Tıp Fakültesi	
30. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi	
31. Atılım Üniversitesi Tıp Fakültesi	

Çevrimiçi eğitim ile ilgili öğrencilere ve öğretim üyelerine yönelik bir bilgilendirme ve/veya eğitim

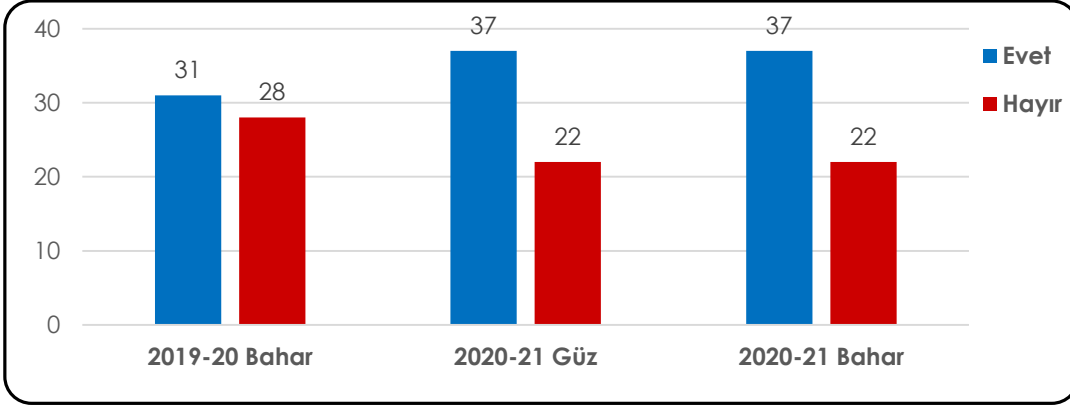
Olağandışı bu dönemde fakültelerde eğitime ilişkin yönerge değişikliği ya da yeni yönerge hazırlığının giderek arttığı izlenmektedir.

Salgın döneminde eğitim için tanımlanmış yönerge / ilkelerin varlığı

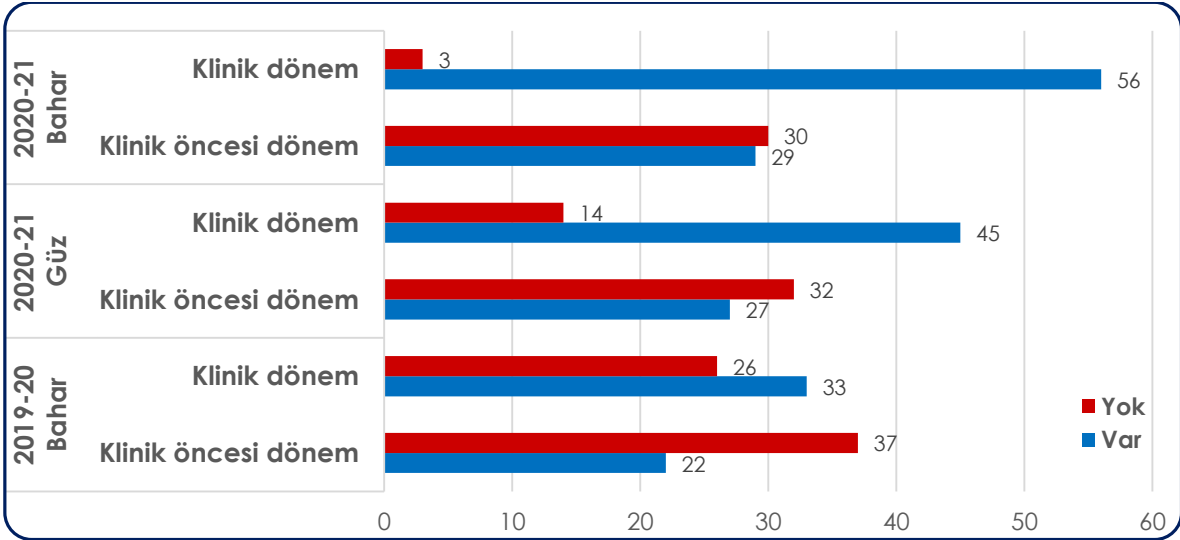
Eğitimin uzaktan sürdürülmeye çalışıldığı bu dönemde özellikle acil durumda uzaktan yürütülen derslerde eğiticiler için etkileşim kurulamayan bir kitleye ders vermek, öğrenciler için uzun süre ekran karşısında kalarak dikkati yitirmek gibi sorunlar eğitimin niteliğini olumsuz etkilemiştir. Eğitimde vazgeçilmez olan eğitici-öğrenen etkileşiminin yokluğu, öğrenci ve eğiticilerin yeni bir düzene uyum sorunlarını ortaya çıkarmıştır. Etkinliğinden emin olunamasa da öğrencilerin kuramsal derslere devamlılığı izlenmeye çalışılmıştır.

Teorik derslere devamın izlemi

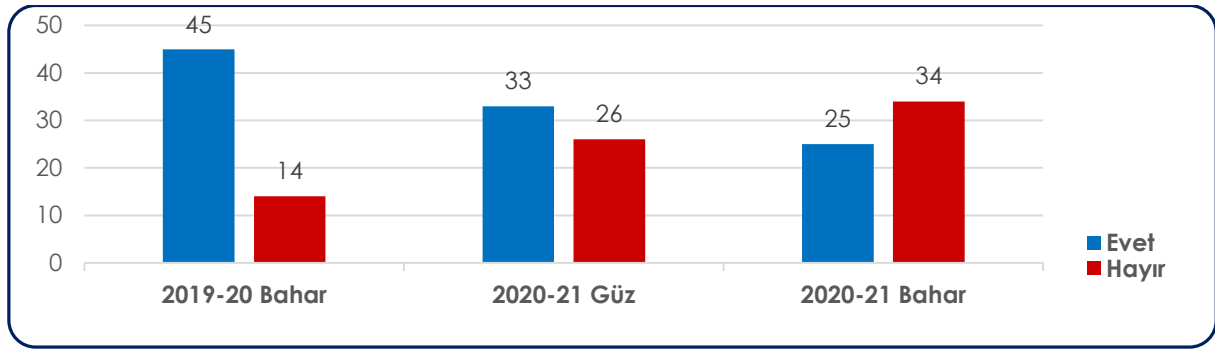
Tıp eğitiminde çok daha özel önemi olan uygulamalı eğitimler ve klinikte eğitimin eksikliği bu dönemin en büyük sorunu olmuştur. Veriler incelendiğinde klinik öncesi dönemde uygulamalı derslere devam zorunluluğunun fakültelerin yarısında aranmadığı, klinik dönemde ise salgının ilerleyen süreçlerinde giderek belirgin düzeyde arandığı görülmüştür.

Klinik öncesi ve klinik dönemde uygulamalı derslere devam zorunluluğu

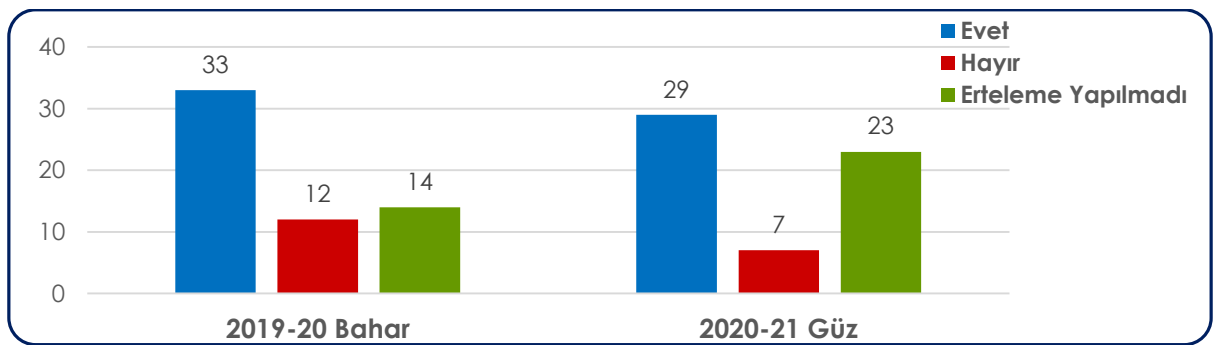

Tıp eğitiminde sıklıkla kullanılan interaktif küçük grup tartışmaları, olgu temelli eğitim ve ekibe dayalı eğitimin gerçekleştirilememesi öğrenci ve eğiticilerin bu acil ve kaotik ortamdaki uyumunu daha da güçleştirmiştir. Eğitim programında yapılamayan bazı ders ya da uygulamaların ileri tarihlere ertelenmesi söz konusu olmuştur, ancak ertelemelerin oranı giderek azalmış görünmektedir. Ertelenen eğitimlerin telafisinin büyük ölçüde sağlanmış olduğu görünmekle birlikte halen telafi edilememiş eğitimlerin olması bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Eğitimin herhangi bir bileşeninde erteleme yapılması

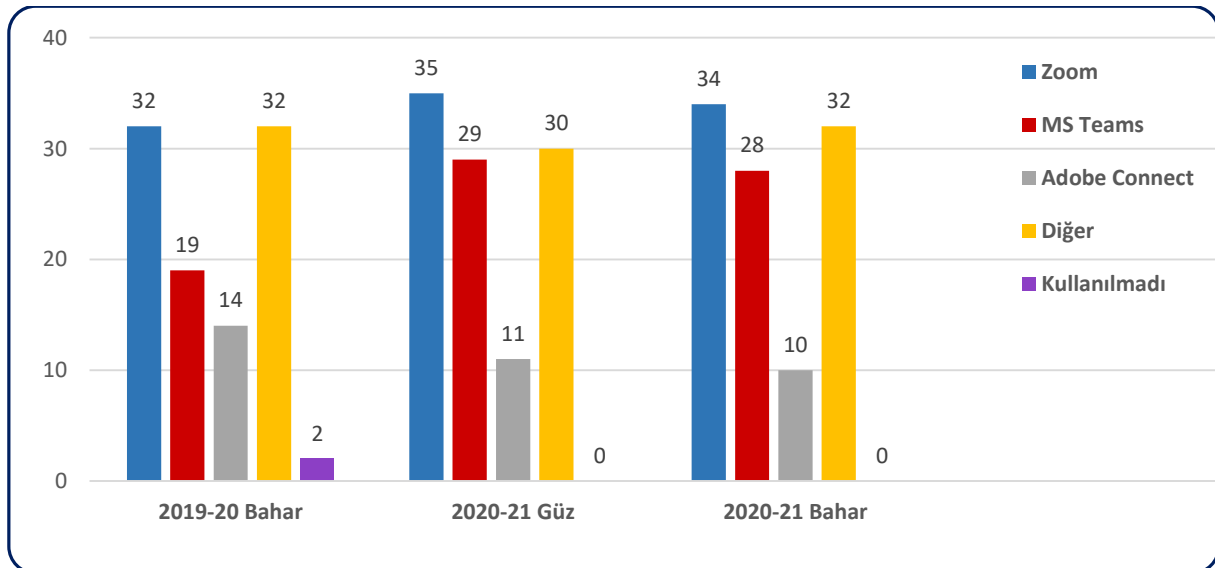

Ertelenen eğitimlerin telafi edilmesi

Tıp fakülteleri, eğitimden uzaktan yürütüldüğü süreçte fakülte ya da üniversitenin elindeki olanaklarla eğitimi sürdürmeye çalışmıştır. Zaman içinde altyapıda iyileşmeler sağlanmış, bu süreçte en çok kullanılan platformlar Zoom ya da MS Teams olmuştur.

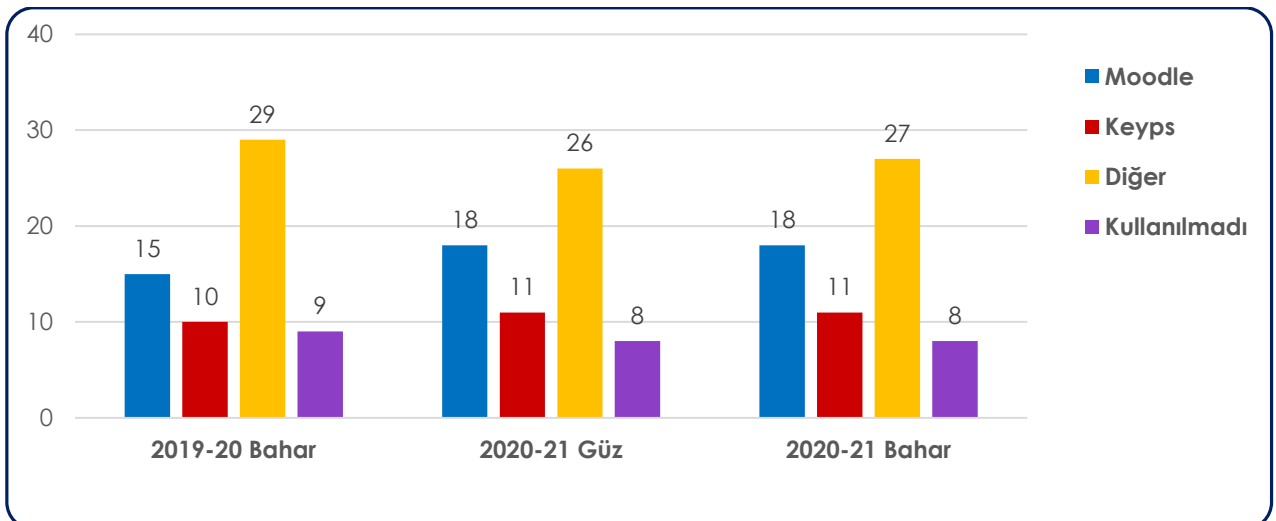
Fakültelerin kullandıkları platformlar (bir ya da birden fazla)

Kullanılan diğer uygulamalar aşağıda listelenmiştir:

- Akademik Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS), Akdeniz Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Merkezi (AKUZEM)
- ALMS
- ALMS Advancity, KEYPS, Google Meets
- Big Blue Button
- Big Blue Button Temelli Eds Sistemi (Pamukkale Üniversitesi)
- Big Blue Button, Google Meetings
- Blackboard Collaborate, Moodle
- Blackboard
- Canvas (Big Blue Button) LMS
- Cisco Webex, Google Meet, Youtube
- Collaborate
- Gazi Üniversitesi Uzaktan Öğrenim Yönetim Sistemi (GUZEM)
- Google Classroom
- Google Meet
- Google Meet ve Google Classroom
- Google Platformları(Meet, Classroom, Jamboard, Drive)
- Google Workspace Education Fundamentals
- KEYPS
- MEBİS (Medipol Bilgi Eğitim Sistemi), MOODLE
- MEDU-Trakya Tıp Eğitim Yönetimi Yazılımı üzerinden Zoom
- Moodle, Respondus
- Panopto
- Perculus
- Perculus Plus
- Sakai
- Tıp Fakültesine Özgü Yazılım Programı

Fakültelerin kullandıkları Öğrenme Yönetim Sistemleri ve diğer seçeneğinde belirtilen yazılımlar aşağıda sunulmuştur.

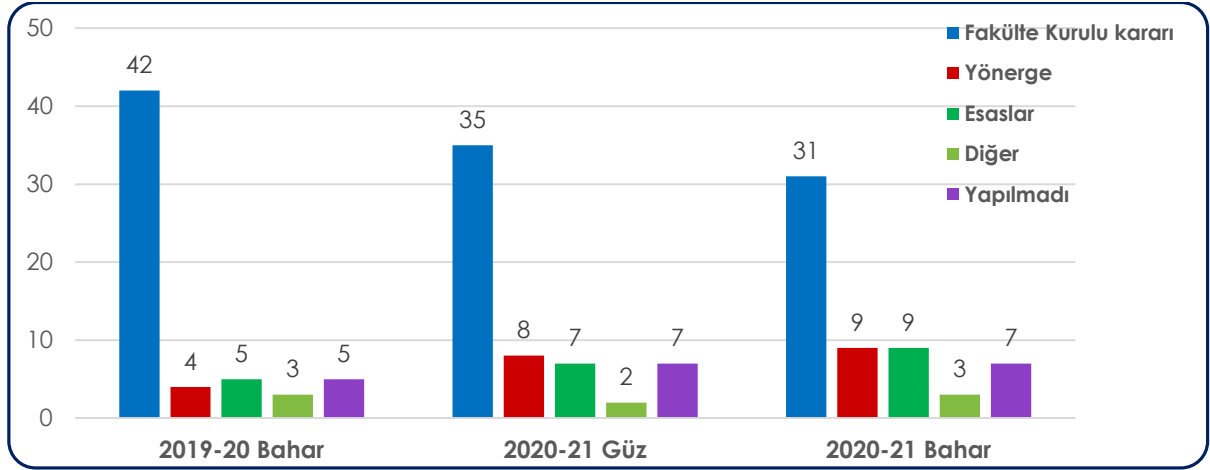
Öğrenme Yönetim Sistemi için Kullanılan Diğer Yazılımlar:

- AKSİS İÜ
- ALMS - Advancity
- ALMS / ADVANCITY - DUZEM
- Atacs
- Big Blue Button Temelli/ Eds Sistemi (Pamukkale Üniversitesi)
- Blackboard
- Blackboard Open Lms
- Canvas (Big Blue Button) LMS
- DEUZEM Üzerinden Bir Program Önce Kullanıldı, Dokuz Eylül Eğitim Yönetim Sistemi - SAKAI
- Endüstri 4.0 Ofisinin Geliştirdiği Tıp Fakültemize Özgü Yazılım Programı Kullanıldı
- EYS (Eğitim Yönetim Sistemi)
- Google Classroom
- Google meet
- ItsLearning
- MEBİS, Microsoft Teams
- MEDU
- MEDU-Trakya Tıp Eğitim Yönetimi Yazılımı
- MERGEN SİSTEMİ
- Microsoft Teams
- Öğrenci Yönetim Sistemi (ÖYS)
- PANOPTO
- PERCULUS
- Sabis
- UKEY - Uludağ Üniversitesi Kurum, Eğitim Ve Araştırma Faaliyetleri Yönetişim Sistemi
- Uzaktan Eğitim Sistemi
- Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi (UBYS)
- Üniversitenin Uzaktan Eğitim Merkezi Olan "ADUZEM" v Fakültenin Lisanslı Yazılımı "TIPPORT"
- Video Paylaşımı, Youtube Üzerinden Canlı Ders
- YÜTF Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemi (EYS)

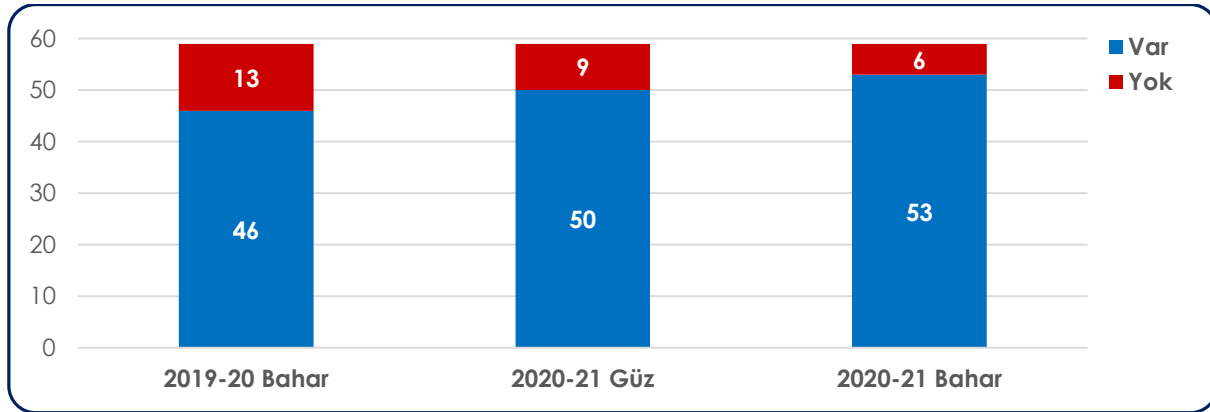
Tıp fakültelerinde sınav sistemleri olanaklar ölçüsünde çevrim içi ortamlara taşınarak gerçekleştirilmeye çalışılmış ancak güvenli ve etik koşullar bütünüyle sağlanamamıştır. Öğrenci başarısını değerlendirmeye yönelik ödevler, amaç ve hedefler doğrultusunda kazanılması gereken bilgiyi sınırlı düzeyde ölçebilirken, birçok fakültede gerçekleştirilemeyen uygulamalı eğitimlere yönelik bir değerlendirme yapılması da mümkün olamamıştır. Öğrenciler sınırlı kazanımlarla başarılı kabul edilmek zorunda kalmış, öğretim üyeleri ve öğrenciler bu yoksunluğu yoğun olarak hissetmiştir. Salgın döneminde ölçme değerlendirme konusunda yapılan düzenlemeler, çevrim içi

sınavların düzenlenmesine ilişkin yönerge/esas/yönetmelik tanımlanması, öğrencilerin sisteme adaptasyonu için deneme sınavları uygulanması ve öğrenci danışmanlığına yönelik durum aşağıdaki dört grafikte izlenmektedir.

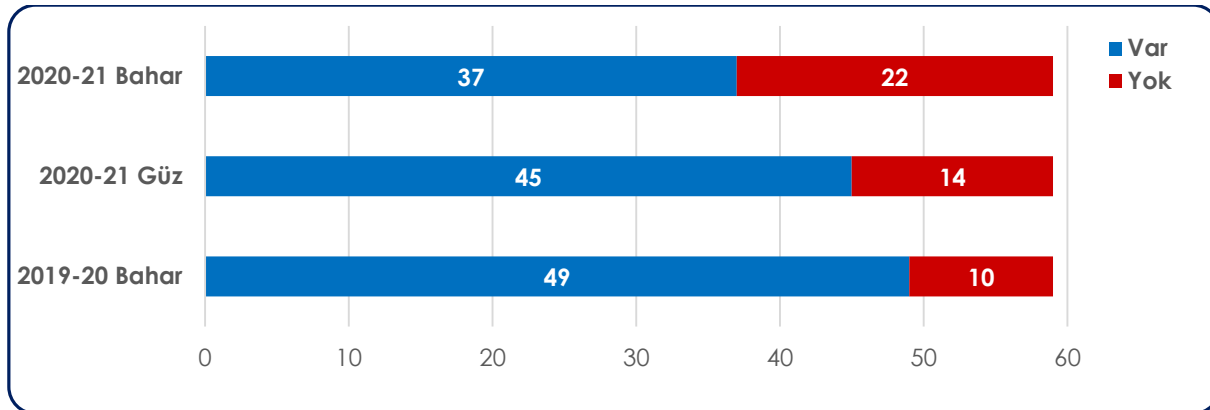
Salgın döneminde ölçme değerlendirme konusunda yapılan düzenlemeler

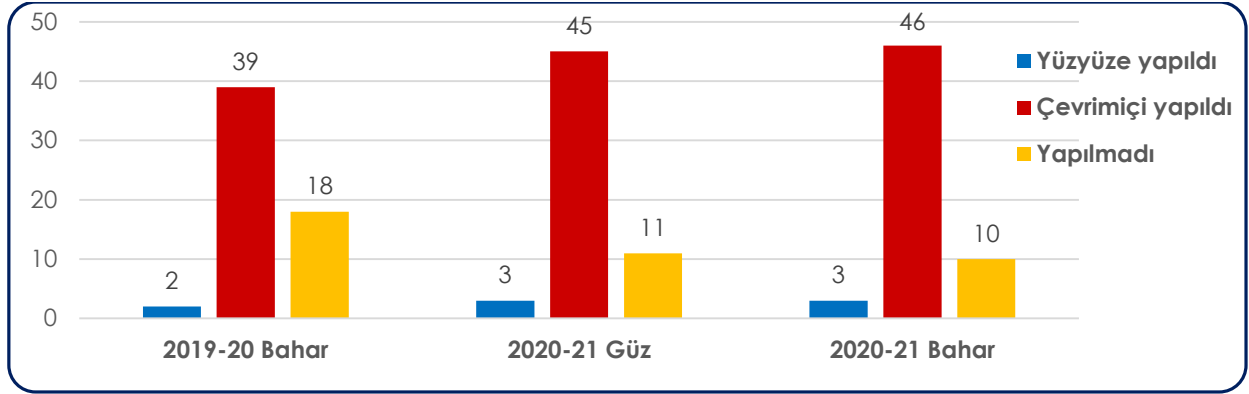
Çevrim içi sınavların düzenlenmesine ilişkin yönerge/esas/yönetmelik varlığı

Öğrencilerin sisteme adaptasyonu için deneme sınavları uygulaması

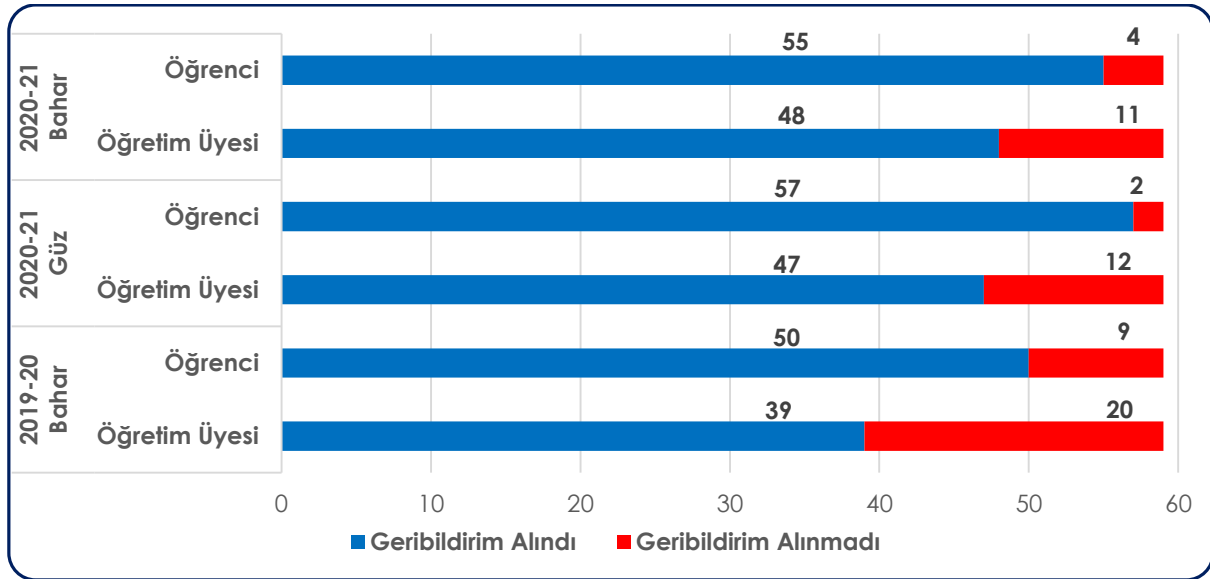

Öğrenci danışmanlığı sağlanması

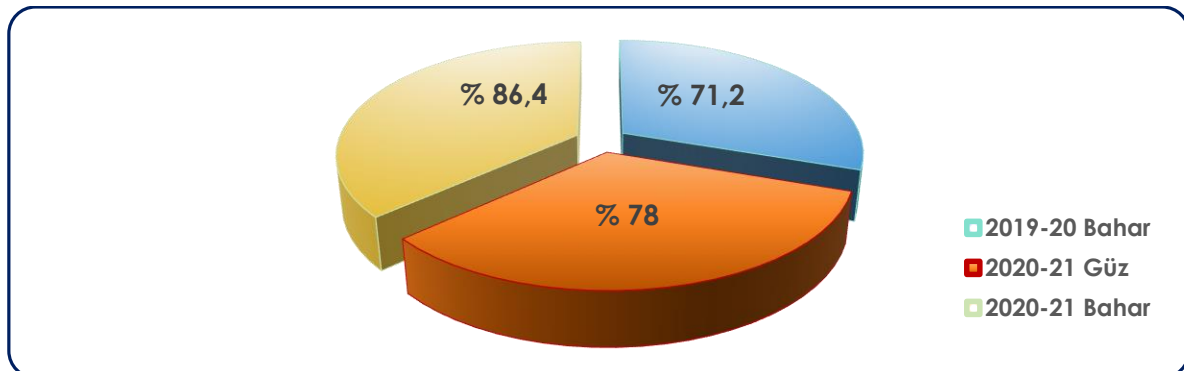

Birçok zorluğun yaşandığı salgın sürecinde eğitimle ilgili geribildirimlerin her zaman olduğundan daha fazla yol gösterici olacağı yadsınamaz. Fakülteler de benzer bakış açısıyla başlangıçta daha az olsa da öğrenci ve öğretim üyelerinin görüş ve geribildirimlerini almaya çalışmış ve program değerlendirme amaçlı kullanmıştır.

Eğitici ve öğrenci geribildirimleri alınması

Geribildirimlerin program değerlendirme amaçlı raporlanması

Fakültelerin ankete verdiği yanıtlardan öğrencilerin salgın sürecindeki kararlara aktif katılımlarının giderek arttığı izlenmiştir. Başlangıçta oran % 73 iken daha sonraki dönemlerde % 86,4 ve % 88 olmuştur.

Eğitimde Clinical Key Student vb çevrimiçi eğitim kaynaklarının kullanım oranı ilerleyen süreçte % 76,3'ten % 83'e çıkmıştır. Fakülteler çevrimiçi /uzaktan eğitim için altyapı ve olanakları % 70-73 oranında üniversite kaynakları üzerinden sağlamıştır.

Fakültelerde COVID-9'a yönelik eğitim uygulamaları büyük ölçüde fakültelerin kendi kaynaklarıyla, bunun yanı sıra TEPDAD tarafından hazırlanan sertifika eğitimi ile sağlanmıştır. Verilerden fakültelerin bu anlamda erişilebilecek tüm eğitim fırsatlarını kullanmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Kullanıldığı bildirilen diğer eğitim kaynakları aşağıda sıralanmıştır:

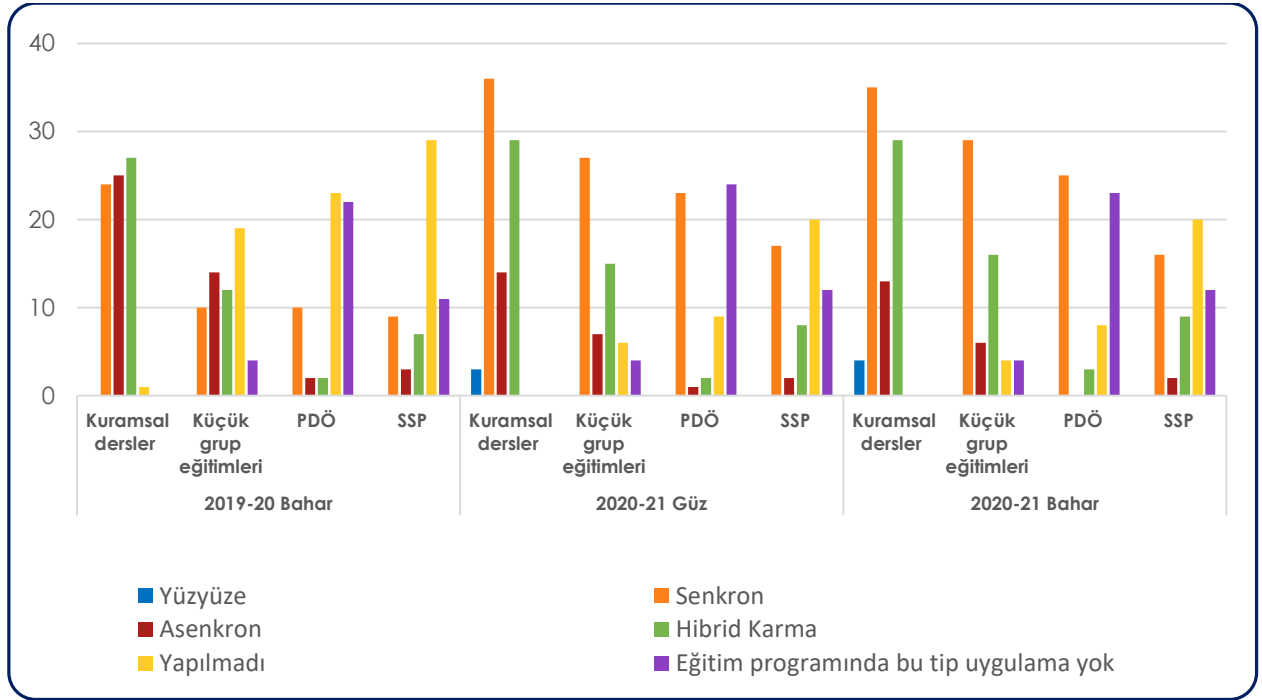
- Harvard Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin COVID-19 uzaktan eğitim müfredatı: <http://curriculum.covidstudentresponse.org/>
- Olguya dayalı eğitim bloğu
- Üniversite geneline yönelik eğitimler
- COVID-19 Bulaşma Yolları, Korunma, Tanı ve Tedavi ile ilgili müfredata dahil edilen ders konuları
- İş Güvenliği ve Sağlığı Eğitimi
- Sisteme yüklenen bilgilendirme videoları
- Sağlık Bakanlığı Eğitim Rehberi (COVID-19 Materyalleri)
- Sürekli Tıp Eğitimi, Konferanslar
- Gazi bulut sistemi üzerinden dersler, pratik ve laboratuvar uygulama videoları, ders dışı kaynaklar
- Halk Sağlığı ve Aile Hekimliği AD tarafından intörlere yönelik COVID-19 eğitimi, Diğer AD nın her stajın başlangıcında yaptığı eğitimler
- Sağlık Bakanlığı ve başhekimlik webinarları ve web sayfaları
- Oryantasyon programlarında ve kliniğe merhaba programlarındaki açıklamalar.

Eğitimler

Klinik öncesi dönemde kuramsal dersler, küçük grup eğitim etkinlikleri, Probleme Dayalı Öğrenme (PDÖ) ve Sosyal Sorumluluk Projelerinin salgının dönemlerine göre yüz yüze, senkron (çevrimiçi), asenkron (ppt, video paylaşımı), Hibrid-Karma (Senkron+Asenkron) yapılması, yapılamaması veya eğitim programında bulunmadığına ilişkin veriler

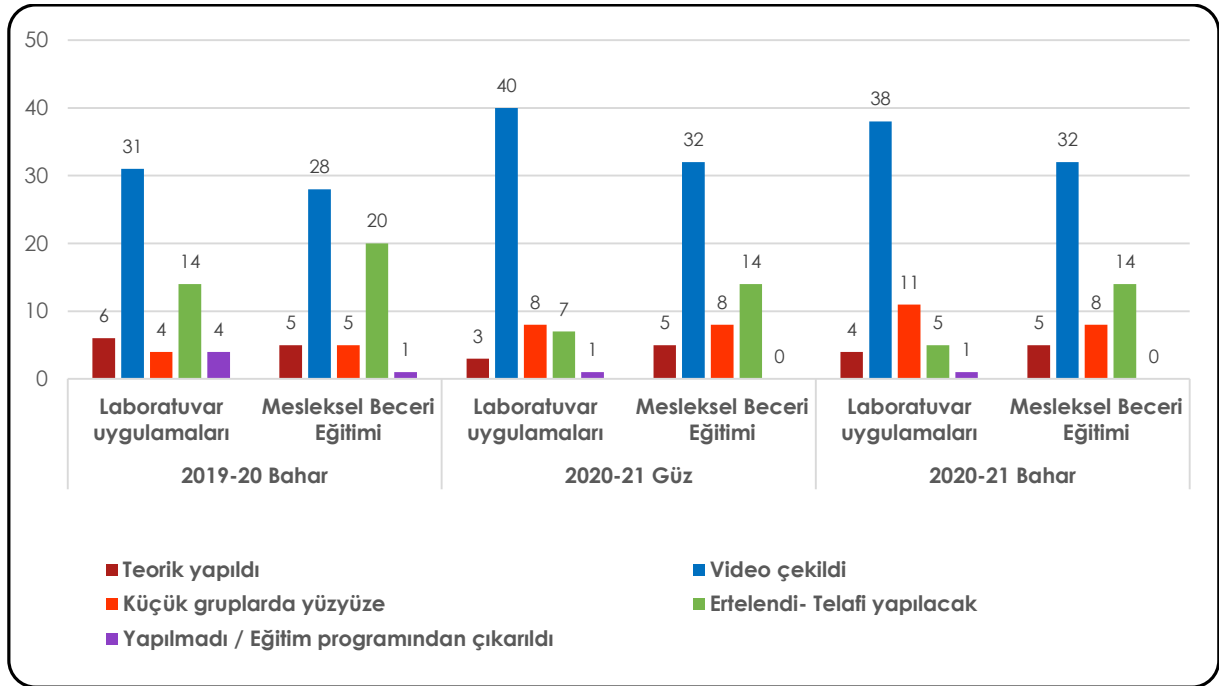
aşağıdaki grafikte izlenmektedir. 2020-2021 Güz dönemi itibariyle kuramsal dersleri yüz yüze uygulamaya başlayan fakülteler az da olsa vardır. Kuramsal dersler ağırlıkla senkron ya da Hibrid-Karma olarak gerçekleştirilmiştir. Küçük grup eğitim etkinlikleri, PDÖ uygulamaları ve SSP gibi öğrenci merkezli eğitim etkinliklerinin salgının başlangıcında çok büyük ölçüde yapılamasa da giderek senkron olarak uygulanmaya başlandığı izlenmektedir.

Klinik öncesi dönemde salgının dönemlerine göre kuramsal dersler, küçük grup eğitimleri, PDÖ ve SSP uygulamaları

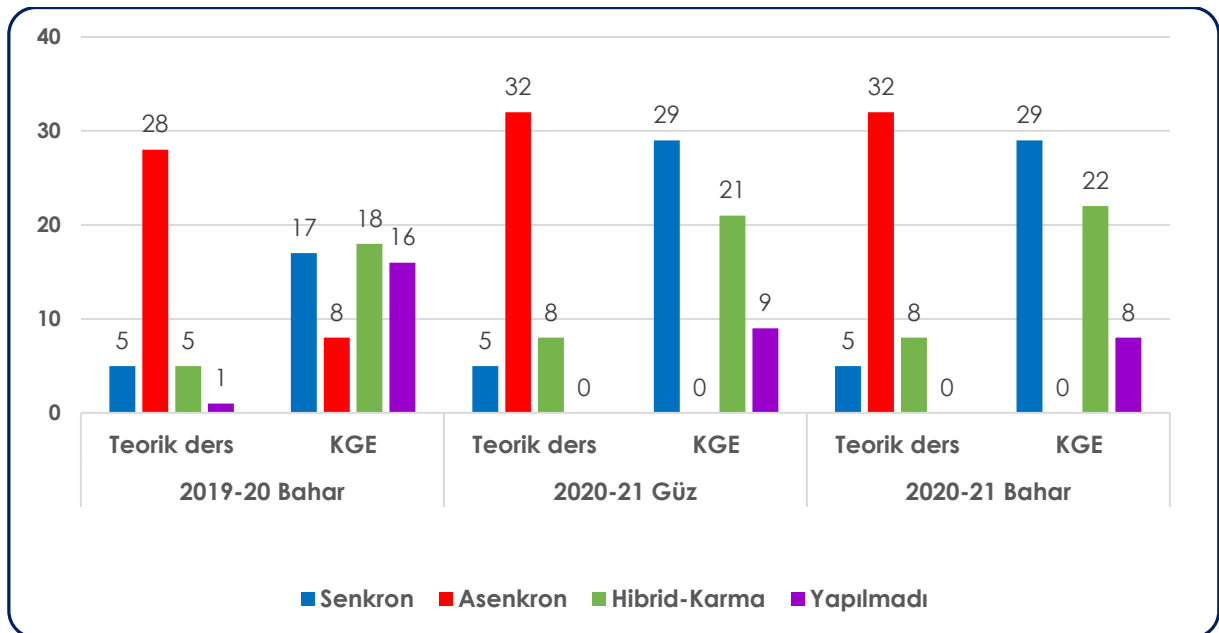
Klinik öncesi dönemde laboratuvar uygulamaları ve mesleksi beceri uygulamalarının salgının dönemlerine göre nasıl uygulandığına ilişkin veriler incelendiğinde salgının üç döneminde de bu uygulamaların yüz yüze yapılması çok az sayıda fakültede mümkün olmuştur. 2020-21 Bahar döneminde hala telafi edilmek üzere erteleme yapılan fakülteler olması telafilerin de mümkün olmadığına işaret etmektedir. Ağırlıkla videolarla gösterim yapılmış olsa da uygulamaların yerini alması mümkün görünmemektedir.

Klinik öncesi dönemde laboratuvar uygulamaları ve mesleki beceri uygulamaları

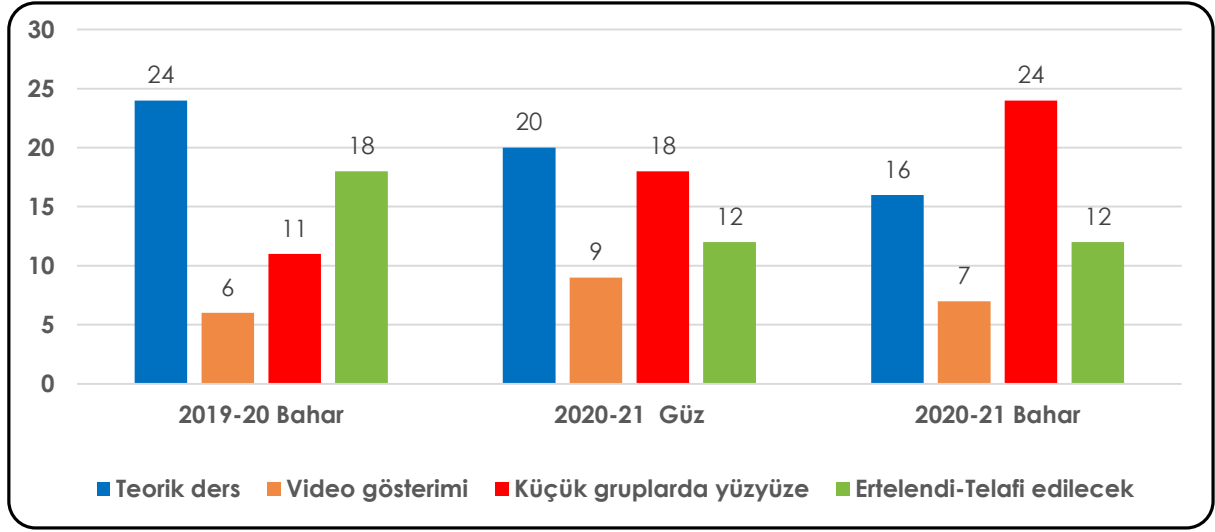

Klinik dönemde teorik dersler ve olgu tartışmaları gibi küçük grup eğitim etkinlikleri de yüz yüze yapılamamış, teorik dersler fakültelerin yaklaşık yarısında asenkron olarak gerçekleştirilmiştir. Küçük grup eğitim etkinlikleri, benzer oranda senkron ya da hibrid-karma olarak yapılmıştır. Klinik dönem Topluma Dayalı Öğrenme etkinlikleri, zaman içinde küçük gruplarda yüz yüze yapılmaya başlanmıştır.

Klinik dönemde teorik dersler ve küçük grup eğitim etkinlikleri

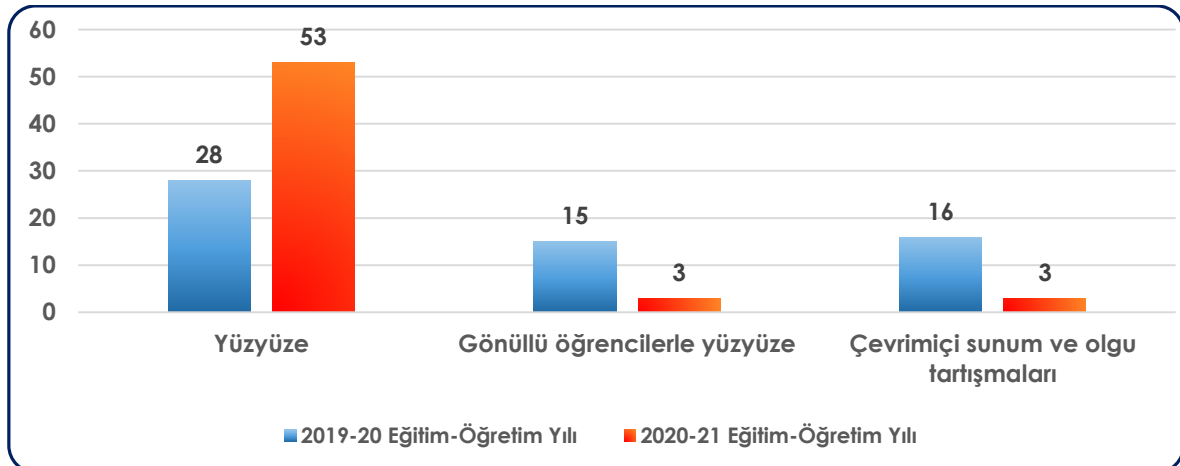
Klinik dönem Topluma Dayalı Öğrenme etkinlikleri

Ülkemizde intörnlük dönemi tıp fakültelerinin son yılında ilk beş yılda edinilen bilgi ve becerilerin öğretim elemanı gözetiminde hasta sorumluluğu olarak uygulamasına yönelik programlanmaktadır. Tıp öğrencileri için hekimliğe hazırlık dönemini oluşturan bu dönem salgın sürecinden ciddi düzeyde etkilenmiştir. Tıp Fakülteleri, Yüksek Öğretim Kurumu yönergeleri çerçevesinde karar alarak farklı programlar uygulamıştır. Yüz yüze eğitimin kesintiye uğradığı salgının ilk döneminde senkron dersler, webinarlar, video konferanslarla sürdürülen intörnlük dönemi eğitimi tıp eğitimi programlarının bu döneme özgü amaç ve hedeflerinin kazanılmasında yetersiz kalmıştır. Fakülteler, öğretim üyeleri ve öğrenciler yetersizlik kaygısıyla eğitim sürecini tamamlamıştır.

Özellikle 2019-2020 Eğitim Öğretim döneminde kesintiye uğrayan intörnlük stajları, grafikte de izlendiği gibi 2020-2021 Eğitim Öğretim döneminde büyük ölçüde yüz yüze uygulamaya çalışmıştır.

İntörnlük döneminde eğitim

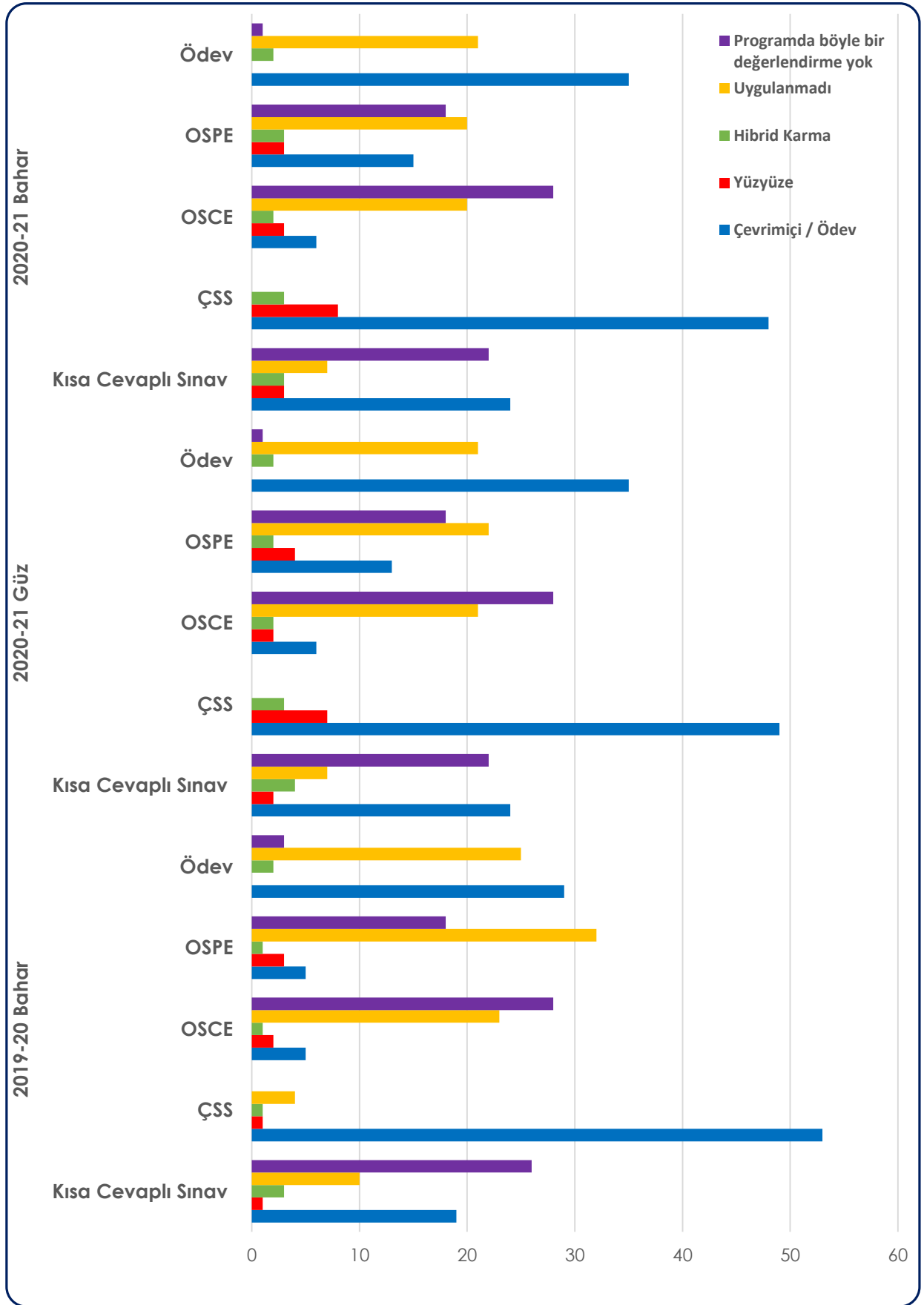

Ölçme Değerlendirme

Salgın sürecinde en önemli aksaklıklar ölçme değerlendirme uygulamalarında yaşanmıştır. Sınavlar fakültelerin olanakları ölçüsünde çevrim içi ortamlara taşınmış ancak güvenli ve etik koşullar yeterince sağlanamamıştır.

Klinik öncesi dönemde uygulanan Kısa Cevaplı Sınavlar, ÇSS, OSCE, OSPE ve ödevler ile klinik dönemde uygulanan Kısa Cevaplı Soru, ÇSS, OSCE ve Sözlü Sınavların salgın dönemlerindeki uygulama şekilleri aşağıdaki grafiklerde görülmektedir.

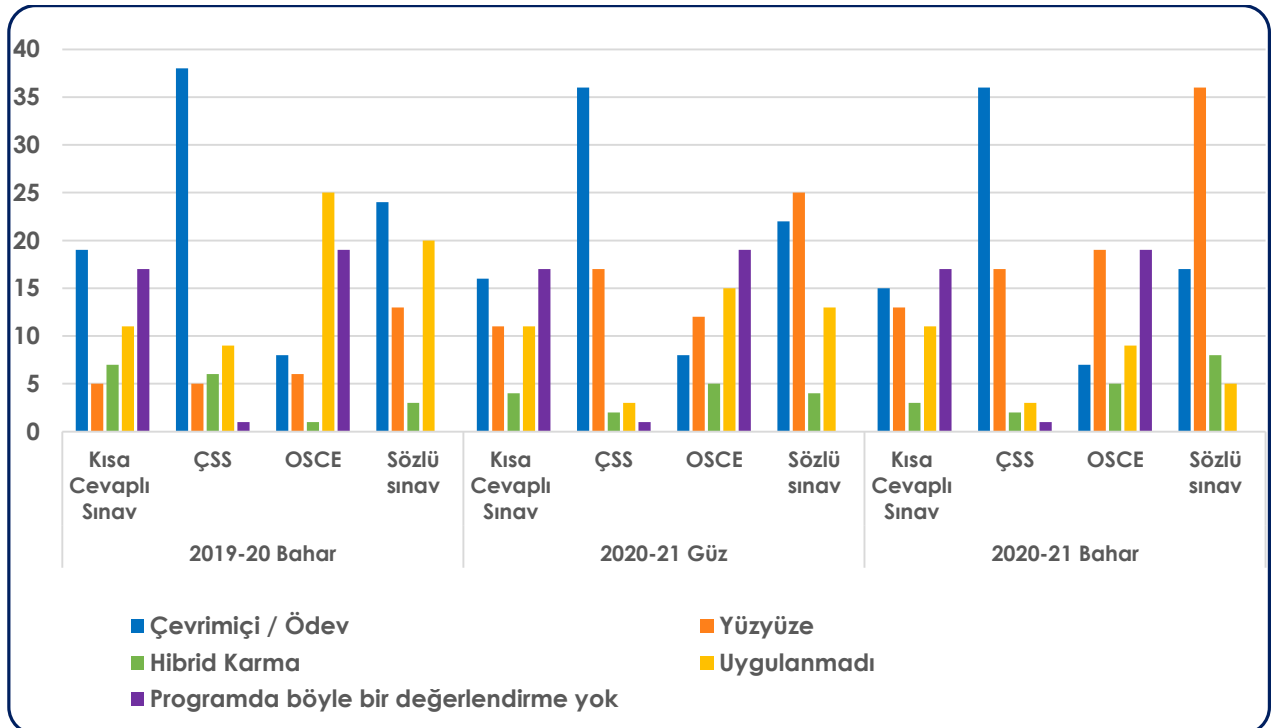
Klinik öncesi dönemde uygulanan Kısa Cevaplı Sınavlar, ÇSS, OSCE, OSPE ve ödevler

Fakültelerde klinik öncesi dönemde kullanılan diğer ölçme değerlendirme yöntemleri:

- Çevrimiçi senkron sözlü sınavlar
- Simülasyon temelli değerlendirme
- Rapor hazırlama
- Asenkron ödevler ile değerlendirme
- Çoktan seçmeli sorular dışında uzatılmış eşleştirme, doğru yanlış soruları ile değerlendirme
- Çoktan seçmeli Sorular, Make up sınavları için kısa cevaplı sorular, İletişim becerileri için standart hasta ile değerlendirmeler, Bilimsel araştırmalar dersi için ödevler, kısa cevaplı sorular
- Çoktan Seçmeli Sınav, Staj Pratik Sözlü Sınavları, Ödev
- Derslere devam, vaka tartışmaları, oyunlaştırma (role play) üzerinden değerlendirme
- Portfolyo hazırlama, sunum yapma
- Akademik Sınav Otomasyon Sistemi, Çoktan Seçmeli Sınav
- Zoom üzerinden gözetmenler eşliğinde 22 kişilik küçük gruplara sınıflarda kamera ve mikrofon kullanılarak yapılan değerlendirme
- Dönem 1 ve 2 kurul sınavlarında çevrimiçi sözlü sınav
- ASOS (Acıbadem Sınav Otomasyon Sistemi), formative assessment
- Dereceli puanlama ölçeği kullanılarak değerlendirme
- On line
- Psikomotor değerlendirmeler için öğrenci beceri video kayıtları
- Çevrimiçi PDÖ ve kanıta dayalı tıp uygulamaları için yapılandırılmış formlarla değerlendirme, Core sınavları, online çoktan seçmeli sınav

Klinik dönemde uygulanan Kısa Cevaplı Soru, ÇSS, OSCE ve Sözlü Sınavların salgın dönemlerinde uygulama şekli

Salgın sürecinde olanaklar ölçüsünde ve içinde bulunulan duruma uygun çıkış yolları arandığı ancak sınamaların ideale ulaşamadığı izlenmektedir. Klinik dönemde ödev uygulamalarında başlangıçta ağırlıkla çevrimiçi yöntemler kullanılırken giderek yüz yüze ve hibrid-karma yöntemlere geçildiği anlaşılmaktadır.

Klinik dönemde ölçme değerlendirilmede kullanılan diğer yöntemler aşağıda sunulmuştur:

- Akademik Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS) ile çevrimiçi çoktan seçmeli ve bazı stajlarda çevrimiçi sözlü sınavlar
- Karne ve performans değerlendirmesi
- Yapılandırılmış sözlü, vaka tartışması, yazılı açık uçlu, öğrenci seminerleri, yazılı ödev
- Simülasyon temelli değerlendirme, Olgu temelli değerlendirme, Hasta başı değerlendirme
- Portfolyo hazırlama, poster hazırlama
- Olgu Temelli Değerlendirme
- Çoktan Seçmeli, Ödev ve Pratik Sözlü Sınavı
- Klinikte küçük gruplar halinde yüz yüze hasta hazırlama ve değerlendirme
- Yapılandırılmış sözlü sınav
- Asenkron ödevlerin değerlendirmesi

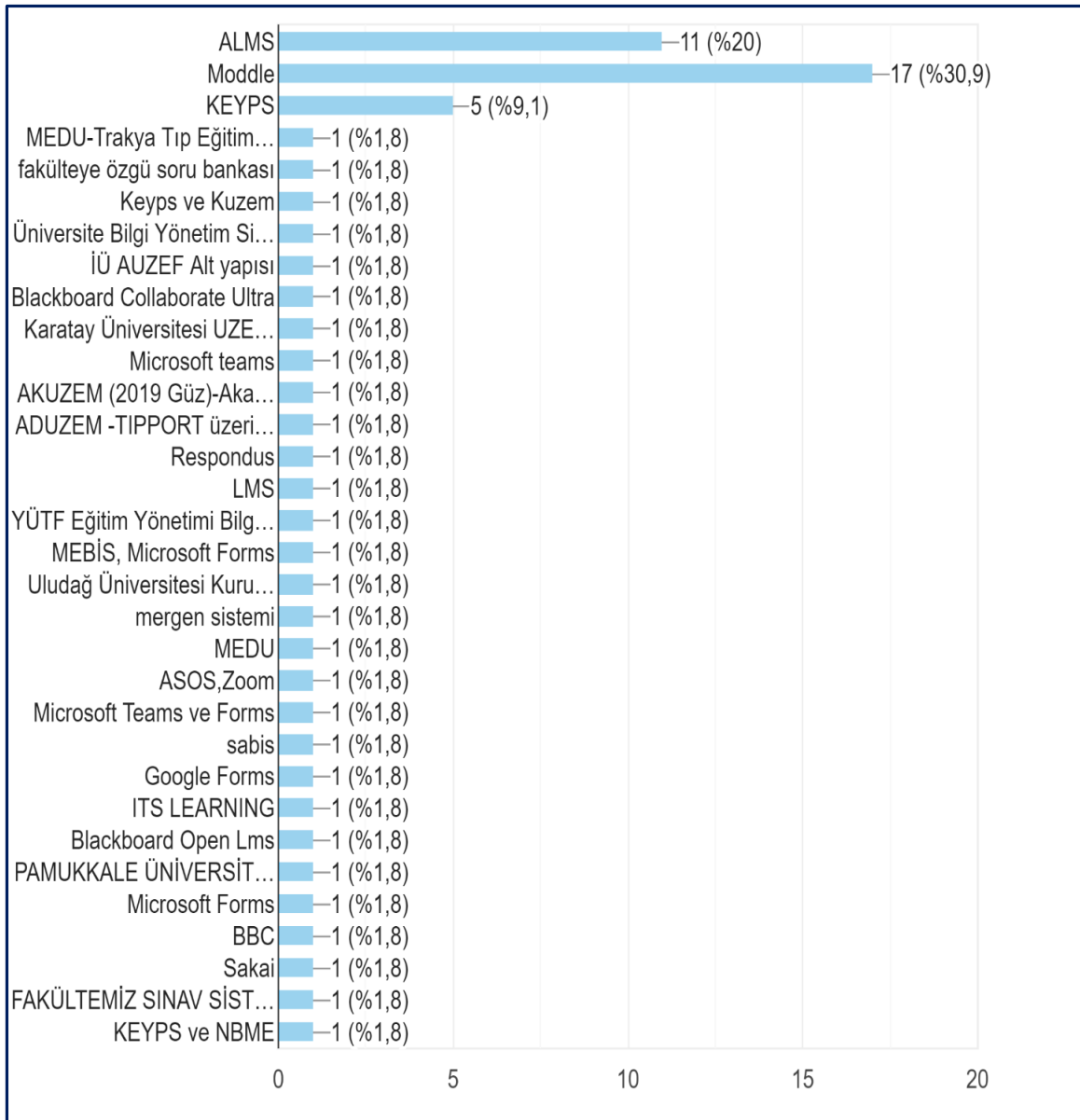
İntörnlük döneminde ÇSS'lerle sınav uygulanan 20 fakültenin yarısında sınav uygulanmazken diğerlerinde çevrimiçi, yüz yüze ya da karma yöntemlerle sınamalar yapılmıştır. Verileri değerlendirilen fakültelerin yarıdan fazlasında ödev değerlendirmeleri çevrimiçi, yüz yüze ya da hibrid olarak yapılmıştır. Sözlü sınav uygulanan 12 fakültenin hemen hemen tamamında ağırlıkla yüz yüze olmak üzere bazen da hibrid sözlü sınavlar uygulanmıştır.

Çevrim içi / Online teorik sınavlar için kullanılan diğer sistemler

- Safe Exam Browser
- Microsoft Forms
- KEYPS ve KUZEM Kırıkkale Üniversitesi Uzaktan Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin geliştirdiği özgün sistem
- Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi (UBYS)
- KEYPS
- Blackboard Collaborate Ultra+Zoom
- AKUZEM (2019 Güz)-Akademik Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS)-Microsoft Teams
- Çoktan seçmeli
- Küçük gruplara zoom üzerinden gözetimli sınavlar
- Socratic

- Google Workspace Education Fundamentals
- Formative assessment
- Eşdeğer soru uygulaması ve soru sıralarında değişiklik, açık uçlu soru uygulaması
- Öğrenciler belirli sayıda gözetmene verildi, zaman zaman kamera ve ses açtırarak, sorulara geri dönüş verilmedi, soruların belirlenen süre içerisinde cevaplamaları sağlandı
- KEYPS (Big Blue Button), KEYPS (Teams)
- Zoom toplantı, Microsoft Teams
- Sakai platformunda DEU tarafından yapılandırılmış sınavlar
- Tıp Fakültesi Dekanlığına ait Sınavmatik Uzak Sistemi
- Küçük gruplarda sözlü sınavlar, Soru bankası oluşturulması

Diğer - Çevrim içi / Online teorik sınavlar için kullanılan sistemler

Fakültelerin tıp eğitimi için örnek oluşturduğunu düşündüğü uygulamaları:

- Yüz yüze eğitim öncesi öğrencilere yapılan risk analiz uygulamaları, ilk üç sınıf için "Uzaktan eğitim yönteminde öğrencinin rolü" ve "Kendi kendine öğrenme yöntemleri" dersleri, Öğrenci topluluk aktivitelerinin "Sanal Kampüs" anlayışıyla gerçekleştirilmesi, Problem ve Olguya dayalı öğrenme uygulamalarının çevrimiçi uygulanıyor olması.
- Dönem 1-3 beceri eğitimi için öğrencilere gönderilen setler, hasta görüşmeleri
- Öğrenci Sağlığını Koruma ve Geliştirme Komisyonu Kurulması
- Pandemi Koordinasyon Kuruluna Dekan, Dekan Yardımcıları ve Baş koordinatör'ün eklenmesi ile eğitimin pandemiye uygun şekilde planlanması, prelinik dönemde hibrid eğitime geçilmesi, Eğitim ve sınav yönetmeliğinde olağanüstü şartlara yönelik değişiklik yapılması, klinik dönemde yüz yüze eğitim yapılması, intörnlerin hastane İş Sağlığı ve Güvenliği birimine eklenerek hastane çalışanı olarak takiplerinin yapılması, sağlık güvencesi olmayan intönlere Genel Sağlık Sigortası yapılması, hastane konukevi'nin intörnler için tahsisi, klinik dönem öğrencilerin yurt ayarlamalarının yapılması, klinik dönem öğrencilerin hastane yemekhanesinden yararlanmalarının sağlanması, prelinik öğrencilerine hibrid panel ve hibrid PDÖ oturumları yapılması, Dönem 1 öğrencilerine hibrid Beyaz Önlük Töreni yapılması, intönlere Covid dönemindeki hizmetleri için teşekkür belgeleri verilmesi, klinik dönem Covid karantinasındaki öğrenciler için telafi eğitim ve sınavlarının yapılması
- Pandemi dönemi için; öğrenci danışmanlık komisyonunun 1.sınıf öğrencilerine yönelik çevrimiçi danışmanlık uygulamaları, Pandemi Uyum Eğitimleri, İş Sağlığı Güvenliği Eğitimleri, Eğitim Programlarını İyileştirme Kurultayı, Uzaktan Eğitim Koordinatörlüğü, e-öğrenme komisyonu
- 2019 -2020 bahar dönemi 1 Haziran itibariyle intörnlerin gönüllülük esasında fakülteye çağırılması
- İnsan Toplum Sağlığı Modülü, Uygulamalı Ödevler, Tıpta Bilişim Teknolojileri Dersi, Akran destekli hasta hekim görüşmesi uygulamaları
- Dönem 1 ve 2 öğrencilerine ulaştırılan beceri eğitim setlerinin eğitimde kullanımı
- Küçük gruplarla çevrimiçi yapılan PDÖ'ler
- Çevrimiçi kanıta dayalı tıp uygulamaları
- Gerçek zamanlı gözlük ile sanal ortamda temel/klinik eğitim uygulamaları
- Türkiye'nin sağlık ödülleri organizasyonu

- Bilgisayar ihtiyacı olan öğrencilere bilgisayar desteği projesi
- Bilim koridoru ve toplum ve sosyal hekimlik koridoru projelerinin ilk üç yıl için çevrimiçi devam ettirilmesi, grup çalışması ile öğretim üyesi-öğrenci, öğrenci-öğrenci etkileşiminin sürdürülmesi
- Klinik Akıl Yürütme Programı ve Yaşam Biçimi Programı
- İntörn Eğitiminin 1 Haziran 2020'de başlatılması ve intörnlük eğitiminin kesintiye uğramamış olması
- Tüm öğrencilere COVID-19 ve kişisel koruyucu ekipman ile ilgili eğitimin verilmiş olması
- Pandemi sürecinin en başında Uzaktan Eğitim Destek Birimi'nin kurulmuş ve tüm süreç boyunca etkin olarak çalışmış olması
- Tüm uygulamalı dersler ve sınavların yüz yüze yapılması
- Anatomi pratik sınavının, Microsoft Teams kullanılarak uzaktan sözlü sınav olarak yapılması
- Öğrenci ve öğretim üyeleri tarafından hazırlanan video uygulamaları ile öğrenci eğitimlerinin görsel olarak desteklenmesi, fakültede yapılan makale saatlerine, olgu sunumlarına, webinarlara öğrencilerin çevrimiçi katılımlarının sağlanması, bütün öğrencilerin internet bağlantılarının olması
- İntörnlük sürecinde eğitimin kesintiye uğramaması
- Bilimsellik komitesi çalışmalarının da karma yöntemle devam etmesi
- Endüstri 4.0 Dönüşüm Ofisi tarafından Tıp Fakültesine özgü yazılım ile çevrimiçi derslerin yapılmış olması
- Pandemi süresince klinik öncesi dönemde sınavların yüz yüze yapılmış olması
- Pandemi süresince klinik stajlarda uygulama ve sınavların yüz yüze yapılmış olması
- Tüm derslerin ilk günden itibaren çevrim içi - online yapılması
- Akademik Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS)/Küçük Grup Çalışmaları/Alt Yapı Olanakları(Mesleksi Beceri Lab. Anatomi Lab. Simülasyon Lab. vs.)/Hasta Çeşitliliği/Öğrenci Temsiliyeti/ Tıp Fakültesi Dekanlığı Kalite Belgesi
- TIPPORT sistemi, senkron ve asenkron eğitim olanakları, asenkron videolara 24 saat ulaşım olanağı, uzaktan eğitimle eğitici eğitimi verilmiş olması, mesai saatlerinde öğrenci ve eğiticilerin sorunlarını bildirebilecekleri birim olması, eğiticiler için özel sınıflar tahsis edilmesi, bilgisayar laboratuvarının öğrenci kullanımı için tahsis edilmiş olması

- 2020-2021 yılında tüm sınavların yüz yüze yapılması, tüm derslerin hibrid uygulanması
- Tüm 5. sınıf stajlarının son sınıfta seçmeli olarak alınabilmesi
- Online Klinik PDÖ eğitimleri
- Eğitime ilişkin Acil Durum Yönetimi Üst Komisyonu oluşturulması ve pandemi müfredatının bu geçici komisyon planlaması ve idaresi ile yürütülmesi, Pandemi müfredatı için bu komisyonun ilkeler belirlemesi, Çevrimiçi sınavların hızla başlatılması, Online PDÖ uygulaması.
- Moodle dan teorik ders videolarının quiz sorularıyla desteklenerek öğrenciler ile paylaşılması, olgu çözüm oturumları yapılması (Ters yüz öğrenme)
- 2019-2020 bahar yarıyılında Tıbbi beceri sınavlarının video kaydı çekilmesi ve bu kayıt üzerinden değerlendirme yapılması
- Pandeminin başında destek ihtiyacı olan öğrencilere tıp eğitimi AD tarafından iletişimi kolaylaştıran mail ve telefon hattı oluşturulması
- Sınav güvenliği ses ve kamera kontrolü ile ve küçük grup gözetmenleri ile maksimum sağlandı
- Öğretim üyelerine çevrimiçi eğiticinin eğitimi kursları düzenlendi ve devamlılığı sağlandı
- Tıp Eğitimi Anabilim Dalı koordinatörlüğünde gerçekleştirilen Yoğunlaştırılmış Eğitim Stajı (YES)
- Staj dersleri (zorunlu/seçmeli) klinik uygulamalarının, bir sonraki yılda yer alan seçmeli staj ders blokları saatlerine aktarılarak telafi edilmesi.
- Eğitim yönetim sistemi (MEDU) üzerinden uygulanan klinik öncesi dönem için PDÖ, klinik dönem için olgu temelli öğrenme (OTÖ) oturumları. Temel hekimlik uygulamaları ve değerlendirmeleri için dönem 4 ve 5'lere yapılandırılmış kamp (TEHUD).
- ASOS, Formative assessment
- Ölçme ve değerlendirmede deneme uygulamaları, öğrenci ve öğretim üyesi eğitimleri, uzaktan öğretimde içerik geliştirme eğitimi, pandemi dönemine özgü ölçme ve değerlendirme esasları metni oluşturma
- Uzaktan eğitim platformu
- COVID-19 Pandemi Yönetimi Uzaktan Eğitim Programının oluşturulması, Uzaktan Eğitim Komisyonunun kurulması, İntörn çalışma ve eğitim programının pandemi şartlarına göre yapılandırılması, Ölçme-Değerlendirme Kurulunun toplantılarına ara vermeden devam etmesi

- Olgu temelli değerlendirmelerin çevrimiçi yapılması, çevrimiçi yapılandırılmış sözlü sınavı, Öğrencilerle, öğretim üyeleri ve diğer fakültelerle çevrimiçi sürekli iletişim ile sürecin yönetilmesi (paydaş görüşleri, Haziran 2021'de çevrimiçi Çalışma Grupları Öğrenci Sempozyumunun gerçekleştirilmesi)
- Salgın süresince eğitime hiç ara verilmemesi ve bunun için öğretim üyelerinin teşviki
- Temel bilimlerin klinik bilimlere entegrasyonunu sağlayan modüller, etkin bilim mentörlüğü
- PDÖ eğitimlerinin senkron online yapılması
- Ders programına uygun şekilde senkron eğitimin tüm dönemlerde düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesi, öğretim üyesi ve öğrencilere her türlü destek sağlanması
- Bulut sisteminden tüm derslerin videolarına her koşul ve her alandan ulaşılması, intörlük döneminde OSCE sınavlarının yerleşmiş olması, ertelenen klinik uygulamalar için 5 ve 6. sınıflara temel hekimlik uygulamaları stajlarının uygulanması, sınavların 2020-2021 bahar döneminde çevrimiçi olarak küçük gruplara ayrılarak gözetmenler eşliğinde yapılarak sınav güvenliğinin artırılmış olması, olayların aktif ve dinamik şekilde tüm eğitim kurulları ile birlikte hızla ele alınarak çözüm üretilmesi, öğrencilerin koordinatörlere gece-gündüz ulaşabiliyor olması
- PDÖ oturum uygulamaları, eğitimin dikey entegrasyonu, mesleki beceri eğitimleri, propedötik eğitimleri, tıpta insan bilimleri, ÖÇM uygulamaları, alan çalışmaları
- PDÖ, OSCE, küçük grup eğitimleri, Riskli gruplar stajı, sosyal sorumluluk Dersi çıktıları
- Dönem 4 öğrencilerine "Olguya dayalı klinik akıl yürütme bloğu" uygulanması
- Klinik dönemde tüm stajların teorik derslerinin ilk yarıyıldan tamamlanması ve ikinci yarıyıl pratik eğitimlerinin yüz yüze yapılması
- Yapılan teorik dersleri özetleyen canlı ders etkinlikleri, bu hafta ne öğrendik oturumları
- Klinik öncesi dönemde çevrimiçi PDÖ ve sentez oturumları; süreç içi değerlendirme amacıyla ara başarı değerlendirmeleri, soru tartışma oturumları
- Üniversitelerin uzaktan eğitim altyapısından kaynaklanan sorunları giderme noktasında Tıp Fakültesi Dekanlığına ait Sınavmatik Uzak Değerlendirme Sistemi gibi seçeneklerin bulunması

- Küçük gruplar ile yapılan telafi eğitimleri, dönem 4-5-6 da salgın başından itibaren yüz yüze eğitim yapılması
- Hızlı adaptasyon, minimize edilmiş asenkron didaktik eğitim ile çok kendi kendine öğrenme zamanı ve geniş çevrimiçi kaynak sağlanması, bire bire indirilmiş (bir eğitici bir öğrenci) klinik pratikler, senkron çevrimiçi eğitimlerin tamamen interaktif tartışma saatlerine çevrilmesi

Çevrimiçi / Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlar:

- Teknolojik altyapı eksiklikleri
- Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde güncelleme ihtiyacı ve sınav güvenliği sorunları,
- Uzaktan öğretime öğrenci ve öğretim üyesi uyum sorunları,
- Akademik danışmanlık hizmetinde verimsizliği
- Olağan üstü durumlarda eğitim yönetiminde mevzuatındaki eksiklikler.
- Öğrencilerin derslere girmemesi veya dersi takip etmemesi, iletişim kurma zorluğu
- Teknik sorunlar; öğrencilerin internet ya da bilgisayara erişim sorunları, sınav sırasında yaşanan bağlantı sorunları
- İnternet sorunları, etkileşimin daha az olması
- Üniversite UZEM sistemi kaynaklı sorunlar, uzaktan sınavlardaki güvensizlik, öğrencilerin senkron derslere katılımdaki azalmalar, üniversitenin diğer fakültelerinin uzaktan eğitimde olması nedeniyle klinik dönem ve intörn öğrencilerin konaklama ve yemek sorunları
- Teknik destek ve altyapı yetersizlikleri
- Üniversitemizde KUZEM uzaktan eğitim sistemi Nisan ayı itibariyle devreye girdi, sistemde sınıf mevcutlarının kalabalık olması nedeniyle bazı aksaklıkların tespit edildi,
- Çevrimiçi derslerde öğretim üyelerinin derslere fakülte içerisinde girecekleri alanın kısıtlı olması
- Sınav soru formatı ile ilgili kısıtlılık yaşanması
- Uygulama eğitimlerinin etkin yapılamaması, öğrencilerin profesyonellik kazanımı için öğretim üyesi etkileşiminin sağlanamaması, öğrencilerin ders devamının ve motivasyonunun az olması, buna paralel öğretim üyesi motivasyonunun düşme
- Eğitim etkinliklerine katılım ve motivasyon eksikliği, eğitici ve öğrenci açısından konsantrasyon yetersizliği

- Öğrenciler internet bağlantısı, fiziksel altyapı (telefon, bilgisayar vb.) eksikliği gibi sorunlar yaşamışlardır.
- Pandemi başlangıcında sistem sorunları yaşandı, 2020 -2021 eğitim yılında sorunlar çözümlendi.
- Öğrencilerin bir kısmının uzaktan eğitim için gerekli alt yapısının olması (bilgisayar, tablet pc, internet)
- Teknik problemler
- İnternet sağlayıcılarından kaynaklanan bağlantı sorunları, sınav güvenliği
- Ağ bağlantı sorunları ve çevrimiçi sınavların güvenliği
- Öğrencilerin derslere olan ilgisizliği
- Pratiklerin ve klinik uygulamalarının yeterli uygulanamaması
- Asenkron derslerde öğrencilerin soru sormamaları nedeniyle öğrenme için interaktif ortamın oluşmaması
- Çevrimiçi sınavlarda güvenliğin sağlanamaması
- Öğrenci ilgisinin devamlılığı sorunu, öğrenci internet ulaşım sorunu
- Online eğitim döneminde alt yapı eksikliği olan öğrencilerin derslere aktif katılamaması, sınav esnasında yaşanan sorunlar
- Tüm öğrencilerin eşit şartlara sahip olmaması
- Tüm öğrencilerin internet ağına sahip olamaması, objektif sınav yapmada zorluk
- Ölçme Değerlendirmede yaşanan sorunlar, derslere aktif öğrenci katılımı
- Bu alanda yeterli donanıma sahip personelin yetersizliği, öğretim üyeleri ve öğrencilerin bilgi ve deneyim eksikliği, çevrimiçi sınavların geçerliği ve güvenilirliği, sınav güvenliği, uygulamaların eksik kalması
- Bazı öğrencilerin, zaman zaman bağlantı sorunları yaşamaları. Başlangıçta yoklama almada sorunlar yaşandı daha sonra add on uygulamaları ile bu sorun çözüldü.
- İnternet altyapı sorunları, aynı anda birçok öğrenci sınava girdiğinde sistemin yavaşlaması kilitlemesi problemleri, öğretim üyelerinin ÖYS konusunda yeterince eğitilememesinden kaynaklanan sorunlar
- Ücretsiz kullanılan program yazılımlarında katılımcı sayısının kısıtlı olması
- Yoklama alma ve ders sırasında kamera açma zorluğu
- Dersin interaktif yapılmasındaki zorluklar nedeniyle öğrenci ve öğretim üyelerinin motivasyonlarında azalma
- Uzaktan eğitim yöntem bilgisi ve alt yapıya yönelik eksiklikler
- Karar verici organların sürece katkısının yetersiz olması

- Sosyal iletişim ağıları da geçerli olmak üzere TEAD'lar arasında yeterince deneyim paylaşımı yapılamaması
- Uzaktan eğitimde kullanılan video-konferans uygulamalarının öğrenci sayıları açısından yetersiz kalması (katılımcı sınırı), ek modüller gerektirmesi ve yüksek ücretler istenmesi
- Elektrik kesintisi
- Eğitici-öğrenci, öğrenci-öğrenci etkileşimlerinin sınırlı olması
- Katılım, öğretim üyesine bağlı olarak öğretim metodları
- Üniversite senatosunun çevrimiçi derslere devam zorunluluğu aranmaması kararı nedeniyle öğrencilerin derse katılımlarının düşük olması
- Öğrenci sayısı nedeniyle görüntülü katılımın yetersiz olması
- Sınav güvenliğinin istenilen düzeyde olmaması
- Beceri ve laboratuvar derslerinin yeterli düzeyde yapılamaması, Yoklama alınamaması, çalışan ile çalışmayanı ayıracak tam bir ölçme değerlendirme yapılamaması
- Dönem VI öğrencilerinin hastane ortamında eğitim almakta başlangıçta isteksizlik göstermeleri
- Uygulamalı eğitimlerin ve öğrenci merkezli uygulamaların uzaktan yürütülmesinde yaşanan sorunlar
- Hedeflenen yetkinlik ve yeterliklerin kazanılması ile ilişkili yaşanabilecek olası sorunlar
- Salgının ilk döneminde teknik alt yapı ve öğrenci yönetim sistemi yetersizlikleri
- Sınav güvenliğinin sağlanamaması, hem öğrenci hem öğretim üyesi için internet erişim problemleri, sistemsel sorunlar
- Öğrencilerimizin Teams kullanımı ve internet sorunu
- Öğrenciler ile duygusal iletişime geçememe
- Teknik sorunlar, öğrencilerin devamsızlığı, sınavların güvenilirliğinin olmaması, öğretim üyelerinin sisteme adaptasyonu
- Öğrencilerin altyapı ve internet erişiminde eşitsiz koşullar
- Tıp eğitiminde acil durum eylem planı olmaması

Sorunların çözümü ile ilgili yapılanlar:

- Eğitim yönetimi yazılım sistemi güncellemeleri ile çevrim içi dersler, küçük grup çalışmaları uygulamaları (ör: PDÖ, OTÖ, BOY) çevrimiçi yapılması
- Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin tüm aşamalarının yazılım üzerinden yapılması
- Öğrenci ve öğretim üyesi geri bildirim anketlerinin çevrimiçi uygulamalara göre güncellenmesi
- Akademik danışmanlık sisteminin uzaktan iletişime uygun hale getirilmesi
- Öğrenci ve öğretim üyelerini uzaktan eğitim yöntemleri üzerine bilgilendirme; öğretim üyelerinin çevrim içi derslere uyum sağlayabilmeleri için teorik dersler başlamadan önce bilgilendirme rehberleri hazırlanarak öğretim üyeleri ile paylaşılmış, çevrimiçi eğitim verilmesi
- Küçük grup eğitimlerinin çevrimiçi yapılmasını sağlamak amacıyla PDÖ eğitim yönlendiricisi eğitimi yapılması
- Öğrenci temsilcileri ile eğitim yönetiminin sık aralıklarla çevrimiçi buluşması ve öğrenci görüşlerinin alınması
- Olağan üstü durumlar ve topluma yönelik eğitim başlıklarında eğitim programının güncellenmesi
- Üniversite bilgisayar laboratuvarlarının öğrenci kullanımına açılması
- İnternet sorunu olan öğrencilere okulda derslere katılma ve sınava girme olanağı sağlanması
- Teknik sorunlar ya da sağlık sorunları nedeni ile sınava giremeyen öğrencilere telafi sınavları yapılması
- Sınav güvenilirliği sorununu çözmek için 2020-2021 öğretim yılında Safe Exam Browse programı kullanılması
- Tartışma saatlerinin sayısının artırılması
- Öğrencilere internet paketi sağlanması
- Tıp Fakültesi için ayrı Moodle sistemi kurulması ve Zoom alınması, Online motivasyon toplantıları yapılması, Uzaktan sınav yönergesinin hazırlanması, Hibrid eğitime geçiş, Öğrencilerin konaklama ve yemek gibi sorunlarında Hastane imkanlarının kullanılması
- UZEM desteği sağlanması
- Ders kayıtlarının sistemde yıl boyu kayıtlı tutulması
- Öğretim üyeleri için çevrimiçi derslere girebilecekleri ortamlar hazırlanması

- Klinik staj döneminin yüz yüze eğitim ile yapılması
- 2021-2022 eğitim öğretim yılının başına ilk üç yıl için telafi eğitimi konulması
- Elektronik ortamda sunulabilecek eğitim materyallerinin zenginleştirilmesi, takıma dayalı eğitim etkinlikleri, klinik olgu tartışmaları
- Öğrencilere internet bursu sağlanması
- Uzaktan eğitim altyapısı bulunmayan öğrenciler için destek sağlanması
- İnternet erişiminde sorunu olan öğrencilere ders notlarının gönderilmesi
- Üniversitenin ağ bağlantılarının güçlendirilmesi
- Video çekimleri, online olgu sunumları, Telafi stajları yapılması
- Sınavların güvenlik nedeniyle fakülte kurulu kararı ile yüz yüze yapılması
- Sık sık küçük destek çalışma grupları oluşturulup, çevrimiçi iletişim sağlanması
- Sınavda ağ bağlantısı kesilen öğrenciler için telafi sınavı yapılması
- Senkron izleyemeyen öğrenciler için dersleri asenkron izleme olanağı verilmesi
- Mümkün olduğunca yüz yüze eğitim planlanması
- Öğretim üyesi ile soru cevap oturumları
- Tıp fakültesi eğitim modeline uygun sınav modülü ve ağırlıklandırma için veri tabanının revize edilmesi
- Soru bankası oluşturulması için çalışmalar yapılması, ölçme değerlendirme kılavuzunun çevrimiçi sınav yöntemleri de eklenerek güncellenmesi
- Mazeret Sınavları
- Destek ihtiyacı olan öğrencilerle iletişimi kolaylaştıran mail ve telefon hattı oluşturulması
- TEPDAD önerilerinin yakından takip edilmesi ve mümkün olduğunca uygulanması
- Motivasyon arttırmaya yönelik faaliyetler, olguya dayalı derslerin sayısında artış sağlanması
- Kurum içi ve kurum dışı paydaşların görüşleri alınarak süratle kararlar alınıp uygulanması
- Öğretim üyelerine yönelik yeterli donanıma sahip terminaller açılması
- Öğretim üyeleri ve öğrencilere sesli ve görüntülü eğitim kılavuzları oluşturulması
- Elektronik yoklama alınması
- İnternet alt yapısının güçlendirilmesi. Uzaktan eğitim derslikleri oluşturulması
- Akademik danışmanlık sisteminin etkin kullanımı, öğrencilerle online toplantılar, sınıf temsilcileri ile devamlı iletişim, soru havuzunun genişletilmesi, her öğrenciye

farklı soru uygulaması, pratik uygulamalar için videolar, görsel eğitim materyallerinin kullanılması

- Tıp Fakültesine yönelik ayrı server sağlanması; tüm öğretim üyeleri ve öğrencilerine yönelik bilgilendirme toplantıları/küçük gruplar halinde eğitim uygulamaları/teknik destek biriminin kurulması; her ana bilim dalına çevrimiçi ders için internete bağlı, kameralı bilgisayar desteği; öğrenci ve eğitimcilerden sık geri bildirim alınması ile sürecin yakından izlenmesi ve sorunların hızlı çözülmesi; yapılamayan dersler için hızlı senkron ve asenkron ders programları ile telafilerin yapılması; öğrenci temsilcileri, dönem koordinatörleri, dönem sekreterleri ve dekanlık arasında hızlı iletişim kanalları kurulması ile sorunların hızlı çözülmesi, farklı geri bildirim kanallarının oluşturulması sağlandı
- Eğitici eğitimi
- Temel Hekimlik Uygulamalarının tamamına yakınının rehberleri güncellenmiş ve örnek video uygulama kayıtları sisteme yüklenmesi
- Dijital Patoloji Sitesi ve Histoloji Sanal Mikroskopi Derslerinin geliştirilmesi; 3D anatomi platformuna ücretsiz erişim sağlanması; uzaktan standart ve zor hasta görüşmeleri; uzaktan mesleki beceri eğitim setlerinin temini ve ulaştırılması; hekimlik ve sosyal sorumluluk programı.
- Preklinik öğrencilerine Hibrid laboratuvar uygulamaları, Panel ve PDÖ oturumları yapılması,
- Öğrencilerin psikomotor beceri eğitimlerinin eksik kalmaması için fakülteye ait video eğitim setleri oluşturulması
- Eğitim videoları sağlanması
- Karatay Hibrit Eğitim Modeli
- Anatomi Anabilim Dalımız tarafından geliştirilen 3 boyutlu Anatomi uygulamaları ile eğitimin desteklenmesi
- Mesleki Beceri Temel Hekimlik Uygulamalarında Dijital Oyun Tasarımı
- Eğitim programında bulunan teorik ve pratik derslerin videolarının kayıt altına alınması ile geniş bir eğitim materyali oluşturulması
- Preklinik için tüm laboratuvar/pratik derslerin videolarının çekilmesi
- Akademik Sınav Otomasyon Sistemi (ASOS) ve Soru Bankası ile çevrimiçi sınav yapma olanağı oluşturulması
- Topluma dayalı ziyaret videoları, klinik uygulama videoları, klinik beceri videoları, temel bilimler uygulama videoları

Özel bir uygulama ya da geliştirilen eğitim materyali

- Pandeminin başında yapılan kaygı anketi sonuçlarına göre önemli oranda destek ihtiyacı olan anksiyete saptanması üzerine, Tıp Eğitimi ABD ve Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ABD tarafından öğrenciler için mail ve telefon hattı oluşturulması
- İntörn hekimlere klinik beceri uygulamalarına yönelik ek uygulamalı eğitim planlanması ve uygulanması
- Histoloji ve Tıbbi Patoloji dersleri için dijital mikroskopik incelemeye olanak sağlayan ve uzaktan yönetilebilen Pathoclass programı kullanılması
- Flipped classroom yönteminin uygulanması, tüm öğretim üyeleri tarafından olmasa da bazı öğretim üyeleri tarafından kullanılması ve buna uygun öğretim materyal ve videolarının hazırlanmış olması.
- Pratik uygulama ve mesleki beceriler için video çekimleri
- 4. sınıflar için seminer programı oluşturulması İş güvenliği sağlığı eğitimi, COVID-19 gibi bilgilendirme eğitimleri
- İntörlere yönelik senaryo temelli simülasyon uygulaması başlatıldı
- Müfredat gözden geçirilerek UÇEP 2020 ile uyumlu olacak şekilde belirtke tablolarının güncellenmesi
- Dönem 6 sağlık hukuku ve iş güvenliği eğitimleri, uygulamalı Covid19 eğitimi, "kariyer planlama" ve eğitim takviyesi amacıyla "Köprüden Önce Son Çıkış Eğitim programı" nın düzenli olarak uygulanması
- Süreç içi değerlendirmeyi sağlayabilmek için uygulama esaslarına ara başarı değerlendirmesi eklenmesi

Sonuç

Fakülteler salgın gibi bir olağandışı durumda ilk sınava hazırlıksız yakalanmalarına karşın olabildiğince hızlı çözüm arayışlarına gitmiştir. Üniversitelerin desteği ile salgının ilerleyen aşamalarında sorunlar çözümlenmeye çalışılsa da bütünüyle ortadan kaldırılamadığı izlenmektedir.

Uygulanan eğitim, salgının tüm aşamalarında acil uzaktan eğitim bağlamında gerçekleştirilebilmiş, özellikle uygulamalı eğitimler ve klinikte eğitim ile ölçme değerlendirmeye ilişkin ciddi eksiklikler yaşanmıştır.

Salgında yapılanlar ağırlıkla hızlı ve geçici çözümler olarak dikkat çekmiştir. Fakülteler sadece salgın değil olası diğer olağandışı durumları da göz önüne alacak şekilde yönerge, yönetmelik ve esaslar çerçevesinde çalışmalarını sürdürmek, altyapı ve donanım sağlamak, öğretim üyeleri ve öğrencilerini donatmak durumundadır. Acil ve kısa sürede zorlayıcı kararlar almayı gerektiren bu sürecin tıp eğitimi üzerinde yapıcı etkiler yaratacağına inançla eğitici ve öğrencileri farklı sorumluluklar beklemektedir. Kuramsal ve uygulamalı eğitimler için gelişen teknolojiyi izleyerek dinamik bir sürekli yenilenme ve gelişim yapılanması sağlanmalıdır.